

ALKOTMÁNYJOGI PANASZ

Alkotmánybíróság

Budapest

Donáti u. 35-45.
1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

[redacted] – a csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm a Dr. Fodor Ákos Ügyvédi Iroda [redacted] útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § alapján az alábbi

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/1887-0/2016
Érkezett:	2016 NOV 17.
Példány:	1
Melléklet:	3 db
Kezelőiroda:	[handwritten initials]

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.303/2016/5. számú végzésének, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azokat, mivel sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését; C) cikk (1) bekezdését, M) cikk (1) – (2) bekezdését; R) cikk (1) – (3) bekezdését; I. cikk (1) - (4) bekezdését; XV. cikk (1) bekezdését; XXIV. cikk (1) – (2) bekezdését, XXVIII. cikk (7) bekezdését; 28. cikkét.

Kérelmem **indokolásaként** az alábbiakat adom elő:

1. Előzmények

Tájékoztatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzésével szemben alkotmányjogi panaszt nyújtottunk be, mely eljárás a Tisztelt Alkotmánybíróság előtt IV/1451-5/2016 számon volt folyamatban.

A Tisztelt Alkotmánybíróság az alkotmánybírósági panaszunk befogadását az Ügyrend 32.§ (3) bekezdése alapján IV/1451-5/2016 számú végzésével visszautasította, figyelemmel arra, hogy Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14 határozatával az ügyben született jogerős végzést hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

Tájékoztatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzése alapján lefolytatott megismételt másodfokú eljárás a Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.303/2016/5. számú végzésével befejeződött, tehát az alkotmányjogi panaszunk benyújtásának akadályai elhárultak.

Dr. Fodor Ákos Ügyvédi Iroda

2. A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés(ek), bírói döntések megnevezése, a határidőszámításhoz szükséges adatok közlése (a jogerős ítélet kézhezvételének időpontja stb.):

Tájékoztatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.303/2016/5. számú végzését postai úton 2016. szeptember 29. napján vettük kézhez.

Megsemmisíteni kért további bírói döntés a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzése.

3. Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

C) cikk

(1) A magyar állam működése a hatalom megosztásának elvén alapszik.

M) cikk

(1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.

R) cikk

(1) Az Alaptörvény Magyarország jogrendszerének alapja.

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

I. cikk

(1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

XV. cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

XXVIII. cikk

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.

28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

3. A közvetlen érintettség kifejtése (az eljárás megindításának indokai, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényege, bírói döntés esetén a pertörténet röviden, az ügyben hozott bírói döntések stb.):

Tájékoztatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy

[REDACTED] adós 2013. március 29. napján csődeljárás iránti kérelmet nyújtott be bízva maga ellen, bízva abban, hogy a csődeljárás során csődegyezséget tud kötni hitelezőivel. A Miskolci Törvényszék adós vagyongfelügyelőjének az [REDACTED]-t jelölte ki.

A [REDACTED] adós sikertelen csődeljárását követően a Miskolci Törvényszék 2014. január 24. napján megindította adós felszámolását, felszámolóként társaságunkat, a korábban vagyongfelügyelőként eljáró [REDACTED]-t jelölte ki.

A [REDACTED] felszámolása során több kifogásolási eljárás volt folyamatban társaságunkkal szemben, mely kifogásolási eljárások során az elsőfokú bíróság jogerősen egy esetben sem állapította meg azt, hogy a felszámoló megsértette a jogszabályokat, valamint két eljárásban az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy nem történt jogszabálysértés.

A fentiek ellenére az elsőfokú bíróság hivatalból a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (továbbiakban: Cstv.) 27/A. § (7) bekezdésére hivatkozással társaságunkat **felmentette a felszámolói tisztsége alól, és ezzel egyidejűleg külön eljárásban elektronikus úton sorsolás útján új felszámoló szervezet kirendeléséről rendelkezett.**

Az elsőfokú végzéssel szemben fellebbezést terjesztettünk elő, mely fellebbezés alapján a **Debreceni Ítéltábla** a Fpkf.III.30.530/2015/2 számú és -/5 számú kiegészítő végzésében a Miskolci Törvényszék 8.Fpk.05-2014-000051/34. számú végzését megváltoztatta és **mellőzte társaságunk felmentését,** valamint felszámolói díjunk megállapítását.

A Debreceni Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul döntött a felszámoló Cstv. 27/A. § (7) bekezdése szerinti felmentéséről, ezért az elsőfokú bíróság határozata jogszabálysértő.

A Debreceni Ítéltábla végzése indoklásában kifejtette, hogy Cstv. 27/A. § szakasza és a Cstv. 51. § szakasza rendelkezéseinek egybevetéséből levonható az a következtetést, ha az adott felszámolási eljárásban a felszámoló valamely intézkedése vagy mulasztása miatt kifogással éltek, úgy az, hogy a felszámolói intézkedés/mulasztás jogszabálysértést megvalósított-e, csak és kizárólag a Cstv. 51. § szakasza szerint lefolytatott kifogás alapján indult eljárásban vizsgálható, állapítható meg.

A jogerősen el nem bírált kifogások, illetve a közbenső mérleget elutasító nem jogerős végzés nem alapozzák meg felszámoló felmentését, ezért tévesek és iratellenesek az elsőfokú bíróság megállapításai.

A Debreceni Ítéltábla ezt követően rögzítette, hogy nem tud azonosulni a Kúria Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésével abban a tekintetben, hogy a felmentett felszámoló ne kérhetné a felszámolói tisztségébe való visszahelyezését. A Kúria ezt a határozatát egyedi ügyben hozta, az nem jogegységi határozat és nem is elvi bírósági döntés, ezért az ebben az ügyben eljáró bíróságra nem kötelező.

Ismertette a Kúria döntésének jogi indoklását kiemelte, hogy a Kúria a felmentett felszámoló korlátozott jogorvoslati jogára vonatkozó következtetést egyrészt abból vonta le, hogy a Cstv. 27/A. § (8) bekezdésének rendelkezése szerint a bíróság fellebbezésre adott tekintet nélkül végrehajtható végzésben dönt a felszámoló felmentésével egyidejűleg új felszámoló kijelöléséről, másrészt pedig abból, hogy a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdéseiben nem szerepel a korábbi felszámolót felmentő végzés hatályon kívül helyezésére (vagy megváltoztatására) tekintettel az új felszámoló felmenthetősége.

Álláspontja szerint e jogszabályi rendelkezésekből sem külön-külön, sem a jogrendszer egyéb elemeivel egybevetve nem következik az, hogy a felmentett felszámoló nem kérheti a státuszába visszahelyezését akkor, ha a felmentése jogszabálysértő volt.

Hivatkozott Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (7) bekezdésére a jogorvoslati joggal kapcsolatban, valamint az I. cikk (3) bekezdésére, amely szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, így alkotmányos alapjogot korlátozni is törvényben, a törvény tételes rendelkezésével lehet.

A tisztségből felmentett felszámoló jogorvoslatihoz való alapjogát biztosítja a Cstv. 27/A. § (10) bekezdése azzal, amikor kimondja, hogy a felmentett felszámoló a végzés ellen fellebbezéssel élhet. A Cstv. a felszámolót felmentő végzés elleni fellebbezésre tételes korlátozást nem tartalmaz, eltérő rendelkezés hiányában a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint a jogorvoslatokra is a Pp. szabályai alkalmazandók. A Pp. 231-233. §-ai, valamint a 252-253. §-ai és 258. §-a nem tartalmaznak olyan tiltó rendelkezést, amiből az következik, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított határozatát ne változtathatná meg. Ezért az ilyen jogorvoslati kérelem előterjesztése sem lehet kizárt.

Az ítéltábla álláspontja szerint nem következik a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdéseiből sem, hogy a másodfokú bíróság ne hozhatna a felmentett felszámoló visszahelyezését eredményező döntést. Mivel a korábbi felszámoló felmentése esetén az új felszámoló kirendelésének nyilvánvaló indoka az, hogy a súlyos, vagy ismétlődő jogszabálysértést elkövető felszámoló ne rendelkezhesen a továbbiakban az adós vagyonával, viszont az ne maradjon „gazdátlanul”, ha a korábbi felszámoló felmentésének jogszerűsége utóbb megdő, az új felszámoló kirendelése okafogyottá válik. Ezért az új felszámolónak a felszámolói státusza megszüntetését (a Cstv. szabályai szerint) eredményező felmentése akkor is szükséges, ha a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdése ilyen felmentési okot nem tartalmaz.

Az ellenkező jogértelmezés oda vezetne, hogy a bíróság a felszámolónak a felmentéséről rendelkező bírósági határozat elleni jogorvoslati jogát törvény tételes rendelkezése nélkül korlátozná. **Ez a fellebbviteli bíróság jogkörének tételes rendelkezés nélküli korlátozását is jelentené és a felmentett felszámolónak az öt felmentő elsőfokú bírósági végzés ellen a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében biztosított fellebbezési jogát formálissá tenné, azt kiüresítené.**

Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. végzése szerint az eljárásban eldöntendő érdemi kérdés az, hogy a felmentett felszámoló a fellebbezésében milyen petitumot terjeszthet elő, illetve, hogy a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság jogszabálysértése esetén milyen körben van joga megváltoztatni az elsőfokú határozatot.

A jogerős végzés az Alaptörvény rendelkezéseire hivatkozva fejtette ki, hogy a felmentett felszámolónak joga van a visszahelyezésére irányuló fellebbezési kérelmet előterjeszteni, és a másodfokú bíróság ebben a tekintetben megváltoztathatja az elsőfokú bíróság döntését, ezért a Kúria megvizsgálta az érvelés helyállóságát.

A Cstv. preambuluma értelmében a Cstv. célja „(...) a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő vagy fizetéseképtelen gazdálkodó szervezetek adósságának csődeljárásban, hitelezőkkel való egyezségkötéssel történő rendezése, ha pedig ez nem lehetséges, a fizetéseképtelen gazdálkodó szervezetek felszámolás útján való megszüntetése és a hitelezői érdekek védelme (...)”.

Az Alkotmánybíróság, alkotmányjogi panasz és utólagos absztrakt normakontroll eljárásban vizsgálta a Cstv. egyes rendelkezéseinek alkotmányosságát. A 2011. november 22-én kelt 395/D/2010. AB határozatában megállapította, hogy a felszámolási eljárással szemben „alapvető követelmény az időszerűség, a piac stabilitásának megőrzése érdekében a jogalkalmazó részéről is a gyors reagálás, amely leginkább az egyszerűsített, peren kívüli eljárásban biztosítható”. (ABH 2011, 2090, 2096.)

A felszámolási eljárás törvényi szabályainak rendeltetése a piac stabilitásának a védelme, ezen belül is elsődlegesen a fizetéseképtelenné vált társaság hitelezőinek az érdekvédelme. A piaci folyamatokban a felszámolási eljárás révén katalizátorként résztvevő bíróság eljárását szakértőként támogató felszámolónak az ebbeli minősége fenntartásához társuló, az eljárásban érvényesíthető alap- és alanyi jogai nincsenek. Ezt a megállapítást támasztják alá a Cstv. azon szabályai, amelyek a felszámoló kirendelésének körülményeit, pártatlan, elfogulatlan eljárását, valamint felmentésének indokait és körülményeit rendezik. Ezen törvényi célokat tükrözi a Kúria azon jogértelmezése is, amely szerint a felszámoló nem ügyfél a bíróság előtti felszámolási eljárásban, hanem lényegét tekintve szakértői feladatokat lát el (Gfv.X.30.298/2011/6.). A felszámoló jogállása nem azonos tehát teljes mértékben a nemperes eljárásban félként résztvevő ügyfél jogállásával és eljárási jogaival, így a vagyoni jogai érvényesítése nem élvez olyan védelmet, mint például a hitelezőké.

A felszámoló jogállását és eljárási jogait a Cstv. a törvényalkotói céloknak rendelte alá. Eszerint a felszámoló ezen minőségét a bíróság Cstv. 27/A. § (1) bekezdése szerinti eljárása alapján történő kirendeléssel szerzi meg, és az az eljárás jogerős befejezésével (a jogerős végzésben előírt még szükséges intézkedések teljesítésével), vagy a bíróság felmentő határozatával megszűnik. A bíróság felszámolót kirendelő és felmentő határozatára vonatkozó törvényi szabályozás azt a célt tartja szem előtt, hogy a fizetéseképtelenné vált piaci szereplő piacról történő kivezetése rövid idő alatt, a lehető legkisebb zavart

keltve, a lehető legteljesebb körű hitelezői igénykielégítés mellett történhessen meg. A felszámolás alá került cég vagyona a felszámolás tartama alatt nem maradhat gazdátlan. Ez az igény tükröződik vissza abban a Cstv.-beli szabályban is, amely a bíróságot a felmentő végzéssel egyidejűleg új felszámoló kirendelésére kötelezi akár hivatalból, akár kérelemre menti fel – indokolt végzésével – a felszámolót. A felmentésről rendelkező bírósági végzés a törvény erejénél fogva – tekintet nélkül az esetleges fellebbezésre – válik végrehajthatóvá, az új felszámolót kirendelő végzés ellen pedig nincs helye fellebbezésnek.

A Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében feljogosítja a felszámolót arra, hogy felmentése esetén 5 munkanapon belül fellebbezéssel élhessen a felmentő bírósági végzés ellen.

A fellebbezés „rendes” jogorvoslat, amelynek ezért meg kell felelnie mindazon követelményeknek, amelyeket az Alkotmánybíróság ehhez a jogintézményhez társít {Az Alaptörvényhez kapcsolódóan: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [27]-[28]; 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, 12/2015. (V. 14.) AB határozat, 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [96]}.

A felszámolót felmentő határozat érdemi, azaz az érintett felszámoló helyzetét, törvényes és jogos érdekeit érdemben befolyásoló bírói döntés, ezért tartalmi oldalról a fellebbezés eredményeként orvosolható az esetleges jogsérelem.

A továbbiakban azt vizsgálta a Kúria, hogy a felszámoló tisztségéből való felmentés esetén melyek azok a jogsérelmek, amelyek orvoslása a Cstv. alapján indokolt, illetve vannak-e olyan jogsérelmek, amelyek orvoslását a felszámolási eljárás célja, jellege kizárja, figyelemmel a Cstv. 6. § (3) bekezdésében foglalt arra a rendelkezésre is, mely szerint azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket e törvény külön nem szabályoz, a Pp. rendelkezései megfelelően, de a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel irányadóak.

A felszámoló, a Cstv. által szabályozott jogállásából és a felszámolási eljárásban elfoglalt helyéből következően fellebbezésével nem a felszámolásnak egy konkrét ügyben való lefolytatásához való jogát tudja érvényesíteni, hanem azt vitathatja, hogy az elsőfokú határozattal ellentétben az eljárása valóban jogszerűtlen volt-e. A Cstv.-n alapuló törvényes és jogos érdekei arra terjednek ki, hogy tisztázhassa intézkedései, döntései törvényes és jogszerű jellegét.

Ha a másodfokú bíróság azt állapítja meg, hogy az elsőfokú bíróság végzése jogszabálysértő, a felszámolót ért jogsérelem orvoslásra kerül. Ennek a megállapítása azért rendkívül fontos a felmentett felszámoló számára, mert a felszámolói névjegyzéket vezető szerv nyilvántartja a felszámolóval szemben különböző felszámolási eljárásokban hozott felmentő határozatokat, és a felszámolói névjegyzékre a pályázati keretszám miatt fel nem került szervezetek esetében, a folyamatban levő eljárások befejezésének a lehetősége múlik azon, hogy a felszámoló felmentésére sor került-e egy éven belül legalább két ügyben, vagy két éven belül legalább három ügyben [Cstv. 27/A. § (6b) bekezdés]. A névjegyzékben szereplő felszámolók esetében a felmentés az ismételt névjegyzékre kerülés feltételeinek teljesítése körében jelent hátrányt.

A felmentett felszámoló további törvényes és jogos érdeke az, hogy hozzájusson a felmentésig végzett jogszerű munkáját ellentételező,összszerszerőségében megfelelően megállapított díjazásához.

A kifejtettekből következőleg az adott felszámolási eljárásba történő visszahelyezés olyan igény a felmentett felszámoló részéről, amelynek elmaradása – alaptalan felmentés esetében – számára valódi vagyoni sérelmet okozhat, a felszámolónak az elvégzett munkája után járó díjazásán felüli vagyoni igényének érvényesítése azonban a felszámolási eljárásokban még ilyen esetben sem élvez jogvédelmet. A jogvédelem elsődleges célja a hitelezők érdekének érvényesítése, s ennek figyelembe vételével az eljárás gyors lefolytatása. A felszámoló visszahelyezése, az ezzel szükségképpen együttjáró „átadás-átvétel”, a különböző felszámolók által végzett intézkedések vitatása elhúzná, megnehezítené az eljárás lefolytatását, ezáltal súlyosan sértené a jogbiztonságot, aminek a védelme a felszámoló vagyoni érdekeinek a védelmét nyilvánvalóan megelőzi.

Kizárja a felmentett felszámoló visszahelyezését (akár kifejezett rendelkezéssel, akár a felmentés „mellőzésével”) az is, hogy a felmentéssel egyidejűleg kirendelt új felszámoló e minőségének a megszüntetésére, az újonnan kirendelt felszámoló felmentésére – jogszabályi rendelkezés hiányában – nincs lehetőség. Két felszámoló pedig nem működhet párhuzamosan egy felszámolási eljárásban.

Ez az értelmezés áll összhangban a Cstv.-ben foglalt jogalkotói célokkal és az Alaptörvény 28. cikkében a bírói jogértelmezéssel szemben támasztott józan megfontolás követelményével is.

A felszámolót megillető jogorvoslatnak a Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésben kifejtett kúriai értelmezése megfelel az Európa Tanács Miniszteri Bizottság Rec (2004) 6. sz. ajánlásában hangsúlyozott hatékony jogorvoslat követelményének is, hiszen a jogaiban sérelmet szenvedett felszámolót semmi nem korlátozza abban, hogy a felmentését megelőző eljárásának jogszerűségét – ezzel a bíróság felmentő végzésének jogsértő jellegét – a másodfokú bíróság előtt bizonyítsa, elhárítva ezzel mindazon hátrányos jogkövetkezményeket, amelyeket a jogsértő bírósági határozat miatt el kellene szenvednie.

A fent kifejtett alkotmányossági indokokat is figyelembe véve, a Kúria fenntartotta a Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésében kifejtett álláspontját, amely szerint a korábban eljárt, felmentett felszámolónak a tisztségébe való „visszahelyezésére”, a felmentés „mellőzésére” nincs lehetőség akkor sem, ha a jogorvoslati bíróság a korábbi felszámolót felmentő végzést megváltoztatja és megállapítja, hogy a felszámoló felmentésének az indoka nem állt fenn.

A felszámoló jogszabálysértő tevékenységének a megállapíthatósága kapcsán a Kúria nem ért egyet a másodfokú bíróságnak azzal az álláspontjával sem, hogy csak akkor menthető fel a felszámoló a tisztségéből, ha a bíróság előzetesen jogerősen megállapította a súlyos vagy ismétlődő jogsértéseket. Helytállóan hivatkozott a hitelező a felülvizsgálati kérelmében arra, a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése kifejezetten úgy fogalmaz, miszerint a jogsértés tényét a bíróság az eljárás adataiból állapítja meg a felmentő végzésében, ezt az eljárás törvényességének fenntartására felügyelő szervként hivatalból észleli. Ha a bíróság csak jogerősen elbírált kifogások alapján menthetné fel a felszámolót, azzal kiüresedne a hivatalból történő felmentés jogintézménye, mert a bíróságoknak nem lenne eszköze a jogsértő felszámolók megfelelő időben történő hivatalból való elmozdítására.

A felszámolás alatt álló társaság vagyona – mint kielégítési alapra –, valamint a Cstv. által védett hitelezői igényekre nézve beláthatatlan következményekkel, adott esetben megakadályozhatatlan vagyonvesztéssel járna, ha csak a kifogások jogerős elbírálását bevárva lehetne rendelkezni új felszámoló kirendeléséről.

A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy az egyes kifogások alapján indult eljárásokban a bíróságnak az ott rendelkezésre álló adatok alapján kell döntenie. Ez azonban nem befolyásolja azt, hogy az elsőfokú bíróság – a felszámoló felmentésének körében – a Cstv. 6. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó Pp. 3. § (5) bekezdése szerint a rendelkezésre álló valamennyi tényt értékelje, és az esetleg már általa első fokon megállapított jogsértésekre tekintettel, a hitelezők érdekében, a felszámoló felmentéséről határozzon. A bíróságnak – a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése szerint – ugyanis kifogás nélkül is joga van a felszámoló magatartását értékelni, és ha súlyos vagy ismétlődő jogszabálysértést állapít meg, a felszámolót felmenteni.

Ugyanakkor a jogszabálysértés megállapítása ellen a felszámoló – a korábbiakban kifejtettek szerint – jogosult fellebbezést előterjeszteni, és kérheti annak a megállapítását, hogy a tevékenysége nem volt jogszabálysértő.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzését követően a Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.303/2016/5 számú végzésével az elsőfokú bíróság kiegészített végzését helybenhagyta.

A megismételt másodfokú eljárásban a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium mint a Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatóság arról tájékoztatta a másodfokú bíróságot, hogy az [REDACTED]-t törölte a hatósági nyilvántartásból.

A Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatóság tájékoztatása miatt a másodfokú bíróság a megismételt eljárásban nem vizsgálta, hogy az [REDACTED] felmentett felszámoló elkövette-e az elsőfokú bíróság által terhére rótt ismétlődő vagy súlyos jogszabálysértést.

5. Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével:

Az Alkotmánybíróság több beadvánnyal kapcsolatban is leszögezte annak fontosságát, hogy a jogorvoslathoz való jog alapvető célja a megfelelő, hatékony jogvédelem lehetőségének a megteremtése. Ennek következtében tekintettel kell lenni arra, hogy ne csak formálisan valósuljon meg a jogorvoslat lehetősége, hanem ténylegesen is alkalmas legyen arra, hogy betöltse szerepét a jogrendszerben. Ezen követelmények megsértésének leggyakoribb módja, amikor közvetett eszközökkel valósul meg a jogorvoslati jog csorbítása. Ilyen esetekben a jogorvoslathoz való jog formálisan megvan ugyan, tehát biztosított, azonban a gyakorlása a sérelmek megoldását nem, vagy nem megfelelő módon teszi csak lehetővé.

Ezek a közvetett eszközök például a jogorvoslati kérelem benyújtására meghatározott rövid határidők, vagy a döntés ügyfél tudomására juttatásának nem megfelelő jogszabályi garanciái, illetve a rövid határidő ellentéte, amikor az elbírálásra jogosult szervezetnek a másodfokú döntés elbírálására biztosított

határideje indokolatlanul hosszú és a **kedvezően meghozott döntés okafogyottá válik**, és ezáltal már nem teszi lehetővé a sérelmek orvoslását.

A Cstv. 27/A. § (7) bekezdése szerint a bíróság - erre irányuló kifogás hiányában is - felmenti a felszámolót, ha az eljárás adataiból végzésében megállapítja, hogy a felszámoló súlyosan vagy ismétlődően megsérti a jogszabályokat, ide értve azokat az eseteket is, amikor a felszámoló felmentését e törvény - jogszabálysértés esetén - a bíróság számára kötelezővé teszi. (...)

A felszámolót felmentő végzésben a bíróság új felszámolót is kirendel. (...)

A bíróság a felszámoló jogszabálysértés miatt történő felmentéséről, valamint az eljáró felszámolóbiztosnak az (5a) bekezdés szerinti adatairól 5 munkanapon belül elektronikus úton adatot szolgáltat a felszámolók névjegyzékét vezető szervnek. A felszámolók névjegyzékét vezető szerv ezekről a felszámolóbiztosokról és azoknak az e bekezdésben hivatkozott adatairól hatósági nyilvántartást vezet. A nyilvántartásból a bíróságok és a felszámolók elektronikus úton adatszolgáltatást kérhetnek.

*A Cstv. 27/A. § (10) bekezdése szerint, a (6)-(9) bekezdés szerinti végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható. **A végzés ellen a felmentéssel érintett felszámoló élhet fellebbezéssel 5 munkanapon belül**, amelyet a másodfokú bíróság soron kívül, de legfeljebb 8 munkanapon belül bírál el.*

Álláspontunk szerint a Kúra mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzésében kifejtett álláspontja a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében biztosított fellebbezési jogot kiüresíti, formálissá teszi.

Egyetértünk a Debreceni Ítéltábla azon álláspontjával, hogy a Cstv. 27/A. § (8) bekezdéséből, valamint a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdéseiből sem külön-külön, sem együttesen, sem a jogrendszer egyéb rendelkezéseivel egybevetve nem következik az, hogy a felszámoló nem kérheti státuszába visszahelyezését akkor, ha felmentése jogszabálysértő volt.

*A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzésének indokolása szerint „a felszámolási eljárás törvényi szabályainak rendeltetése a piac stabilitásának védelme, ezen belül is elsődlegesen a fizetéseképtelenné vált társaság hitelezőinek érdekvédelme. A piaci folyamatokban a felszámolási eljárás révén katalizátorként résztvevő bíróság eljárását szakértőként támogató **felszámolónak az ebbeli minősége fenntartásához társuló, az eljárásban érvényesülő alap és alanyi jogai nincsenek.**”*

Az Alkotmánybíróság a jogorvoslati jog érvényesülését vizsgáló döntésében a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalmát az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szerveken belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségében [5/1992. (I. 23.) AB határozat, ABH 1992, 31.] határozta meg azzal, hogy **a hatékony jogorvoslatnak biztosítania kell a támadott döntés megváltoztatásához (reformatórius döntés) vagy hatályon kívül helyezésének (kasszációs döntés) a lehetőségét.** A nem érdemi döntések, nem ügydöntő határozatok esetében az ilyen felülvizsgálatot nem biztosító jogorvoslat nem feltétlenül alkotmányellenes. [5/1992. (I. 23.) AB határozat]

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzésének indokolása szerint „**a felszámolót felmentő határozat érdemi, azaz az érintett felszámoló helyzetét, törvényes és jogos érdekeit**

érdemben befolyásoló bírói döntés, ezért tartalmi oldalról a fellebbezés eredményeként orvosolható az esetleges jogsérelem.”

A Kúria által képviselt azon álláspont, hogy érdemnek tekinthető a fellebbezés arra figyelemmel, hogy a felmentett felszámoló kérheti annak megállapítását, hogy tevékenysége nem volt jogszabálysértő, melyre figyelemmel jogosulttá válik munkáját ellentételező, összegszerűségében megfelelően megállapított díjazásához, valamint megmarad lehetősége folyamatban levő eljárások befejezésére, hiszen ennek a lehetősége múlik azon, hogy a felszámoló felmentésére sor került-e egy éven belül legalább két ügyben, vagy két éven belül legalább három ügyben [Cstv. 27/A. § (6b) bekezdés].

A felszámoló széleskörű feladatokat lát el, komplex tevékenységet végez. Kötelezettségei ellátása során egyrészt az adós képviselőjeként jár el (szerződés megtámadás, igényérvényesítés, szerződéstől való elállás vagy azonnali hatályú felmondás, munkáltatói jogok gyakorlása, stb.), vannak azonban kifejezetten a saját feladatkörébe tartozó kötelezettségei (hitelezői igények nyilvántartásba vétele, közbenső mérleg készítése, stb.).

A kúriai álláspont figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a felszámoló jogviszonya a rá nézve kedvező jogorvoslati eljárást követően jogviszonya sem kerül helyreállításra, a Cstv.-ben szabályozott feladatait nem láthatja el a továbbiakban, a **fellebbezés eredményeként kizárólag a járulékos kérdésekben áll helyre az eredeti állapot (a felszámoló díjazása, valamint a nyilvántartó hatóság nyilvántartásában szereplő adatot töröli).**

Álláspontunk szerint a járulékos kérdéseken történő eredeti állapot helyreállítása, ezen kérdésekben a jogsértés megállapítása nem tekinthető hatékony és érdemi jogorvoslatnak.

Álláspontunk szerint a Kúria gyakorlata az érdemi döntés elleni fellebbezési jogosultságot kiüresíti, hiszen a fellebbezés képtelen betölteni azon funkcióját, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértő döntését – teljes mértékben – megváltoztassa.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény a következőket tartalmazza:

13. § (1) A bíróság a határozatát - ha törvény másképpen nem rendelkezik - indokolni köteles.

(2) A bíróság határozatai ellen - ha törvény kivételt nem tesz - jogorvoslatnak van helye.

22. § (1) Az ítélőtábla elbírálja - törvényben meghatározott ügyekben - a járásbíróság és a törvényszék határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot, továbbá eljár a hatáskörébe utalt egyéb ügyekben.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény a következőket tartalmazza:

6. § (3) Azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket e törvény külön nem szabályoz, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezései - a polgári nemperes eljárás sajátosságaiából eredő eltérésekkel - megfelelően irányadóak azzal, hogy

a) a csődeljárásban

aa) felfüggesztésnek nincs helye,

ab) félbeszakadásnak és szünetelésnek nincs helye,

b) a felszámolási eljárásban

ba) nincs helye félbeszakadásnak,

bb) a vitatott igény elbírálására irányuló és a kifogás alapján indult eljárást kivéve nincs helye beavatkozásnak,

bc) az eljárás szünetelésének csak a 26. § (4) bekezdésben foglaltak esetén van helye,
bd) az eljárás felfüggesztésének a fizetéseképtelenséget megállapító végzés meghozataláig, továbbá a 6/A. § (2) bekezdése, valamint a 38/A. § szerinti esetben van helye.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény a következőket tartalmazza:

10. § (1) Első fokon ítéleznek:

c) a törvényszék.

(2) Másodfokon ítéleznek:

b) törvényszékhez tartozó ügyekben az ítélőtábla.

233. § (1) Az elsőfokú bíróság határozata ellen - amennyiben a törvény ki nem zárja - fellebbezésnek van helye. Fellebbezéssel élhet a fél, a beavatkozó, végül az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés reá vonatkozó része ellen. 567

(2) Az elnök határozata a fellebbezés szempontjából a bíróság határozatával egy tekintet alá esik.

(3) Fellebbezésnek nincs helye:

a)

b) az eljárás folyamán hozott végzések ellen, kivéve a perköltségben vagy pénzbírságban marasztaló végzéseket, valamint azokat a végzéseket, amelyekkel szemben a törvény a fellebbezést külön megengedi.

253. § (1) A másodfokú bíróság a fellebbezési tárgyalás alapján, ha nem a törvény megelőző rendelkezései szerint kell határoznia, az ügy érdemében dönt.

(2) Ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, a másodfokú bíróság ezt helybenhagyja, ellenkező esetben az elsőfokú bíróság ítéletét egészben vagy részben megváltoztatja, illetőleg közbenső ítéletet vagy részítéletet hoz.

Álláspontunk szerint a Cstv. 27/A. (10) bekezdésében biztosított fellebbezési jogot a Cstv. nem korlátozza, a fellebbezés elbírálása során a Pp. rendelkezését kell alkalmazni, melyre figyelemmel a másodfokú bíróság önállóan felülmérlegelheti a bizonyítás eredményét, új tényállást állapíthat meg (EBH 2006.1526.), de az elsőfokú bíróság érdemben téves döntését azonos tényállás mellett - a bizonyítás kiegészítése nélkül is - megváltoztathatja (BH 2001/323.).

A másodfokú bíróság a reformatórius jogköréből adódóan a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és ellenkérelem korlátai között önállóan felülmérlegelheti a bizonyítás eredményét és új tényállást állapíthat meg (BH 2012.118-II.). Erre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat iratellenesen vagy okszerűtlenül mérlegelte. A bizonyítékok okszerű mérlegelése ugyanis a másodfokú bíróságot is köti. Az indokolatlan felülmérlegelés következtében eltérő tényállás megállapítása és ennek következtében más jogkövetkezmény levonása az érdemi elbírálására lényegesen kiható jogszabálysértésnek minősül, ami a másodfokú ítélet felülvizsgálatára adhat alapot (BH 2006.403.).

A BH 2001.7.323 eseti döntés indokolása a következőket tartalmazza:

I. A Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, a másodfokú bíróság ezt helybenhagyja, ellenkező esetben az elsőfokú bíróság ítéletét egészben vagy részben megváltoztatja, illetőleg közbenső ítéletet vagy részítéletet hoz. Sem az érdemben helyes első fokú ítélet helybenhagyásának, sem az érdemben téves első fokú ítélet egészben vagy részben történő megváltoztatásának nem feltétele az, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által lefolytatott

*bizonyítási eljárást kiegészítse, úgyszintén az sem, hogy olyan kérdést vonjon vizsgálat alá, amelyben az elsőfokú bíróság nem tárgyalt, illetve nem határozott. A fellebbezésnek mint rendes perorvoslatnak az alapja ugyanis éppen az, hogy az elsőfokú bíróság határozata akár objektív, akár szubjektív értelemben nem felel meg a törvénynek, mert a döntés alapjául szolgáló tényállás-függetlenül attól, hogy ennek mi az oka - nem egyezik meg az objektív valósággal, mert az elsőfokú bíróság akár anyagi, akár eljárási jogszabályt nem megfelelően alkalmazott. A perbeli esetben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak, az elsőfokú bíróságnak a megállapított tényállásból levont jogi következtetését viszont érdemben tévesnek találta. **Nem volt tehát eljárásjogi akadály annak, hogy a másodfokú bíróság - további bizonyítási eljárás lefolytatása és az elsőfokú bíróság által nem tárgyalt további kérdések vizsgálata nélkül - a megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróságéval ellentétes jogi következtetésre jusson, és erre tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben téves döntését teljes egészében megváltoztassa.***

Álláspontunk szerint a Kúria döntése a másodfokú bíróságok, jelen ügyben a Debreceni Ítéltábla jogszabályokban biztosított hatáskörét vonja el.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény a következőket tartalmazza:

8. § (1) Senki sem vonható el törvényes bírójától.

(2) A törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

A tisztességes eljáráshoz való jog részét képező törvényes bíróhoz való jog alaptörvényi tartalmát az Alkotmánybíróság a következőképpen határozta meg: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése és az Egyezmény 6. cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy **egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el.** Ezt az alkotmányos elvet a Bszi. az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés]. Ebből következik, hogy a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapon történhet.” {36/2013. (XII. 5.) AB határozat Indokolás [32]}

Egyetértünk a Debreceni Ítéltáblával abban, hogy a Kúria jogértelmezése oda vezetne, hogy a bíróság a felszámolónak felmentéséről rendelkező bírósági határozat elleni jogorvoslati jogát tételes rendelkezés nélkül korlátozná, valamint a fellebbezési bíróság jogkörének tételes rendelkezés nélküli korlátozását is jelentené és a felmentett felszámolónak az őt felmentő elsőfokú bírósági végzés ellen a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében biztosított fellebbezési jogát formálissá tenné, azt kiüresítené.

Álláspontunk szerint a fellebbviteli bíróság jogkörének tételes rendelkezés nélküli korlátozása miatt sérült a törvényes bíróhoz való jogunk, hiszen ügyünkben nem az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járt el korlátozásmentesen, hiszen a fellebbviteli bíróság jogkörét a Kúria végzésével korlátozta, kiüresítette.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam.

Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam (...) kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság tehát nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. **Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák.** Csak formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működnek alkotmányosan a jogintézmények. [9/1992. (I. 30.) AB hat.] Az alanyi jogok és kötelezettségek érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos elvéből következnek. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet. [75/1995. (XI. 21.) AB határozat]

Álláspontunk szerint, mely álláspontot is a Debreceni Ítéltábla is képvisel, a felszámoló **teljeskörű fellebbezési jogát korlátozni csak tételes, konkrét jogszabályi előírás esetén lehetne**, a Kúria jogértelmezésével nem korlátozhatja a fellebbezési jog teljességét.

Álláspontunk szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú támadott végzésében a másodfokú bíróság számára adott alaptörvény ellenes utasítása sérti a jogbiztonság elvét, egyértelműen jogalkotásnak minősül, ami sérti a hatalommegosztás elvét, azaz az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdését.

A 2/2016. (II. 8.) AB határozatban a Tisztelt Alkotmánybíróság az alábbiakat rögzítette:

Az Alkotmánybíróság a 11/2015. (V. 14.) AB határozatban a hatalommegosztás elve és a bírói hatalmi ág önálló jogszabály-értelmező tevékenységének vizsgálata során - a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot megerősítve - a következő megállapításokat tette: "[a]z Alkotmánybíróság a hatalommegosztás elvével számos határozatában foglalkozott. Az egyes állami szervek hatáskörének világos elválasztásával összefüggésben azt mondta ki, hogy "[a] hatalmi ágak elválasztásának elve nem pusztán annyit jelent, hogy az egyik hatalmi ág nem vonhatja el a másik jogosítványait, hanem azt is jelenti: a demokratikus jogállamban korlátlan és korlátozhatatlan hatalom nincs, s ennek érdekében bizonyos hatalmi ágak szükségképpen korlátozzák más hatalmi ágak jogosítványait" [28/1995. (V. 19.) AB határozat, ABH 1995, 142, 143.]. A bírói hatalmi ágat, amely elválik a törvényhozó és a végrehajtó hatalomtól, az állami hatalom azon megnyilvánulásaként írta le az Alkotmánybíróság, amely "az erre rendelt szervezet útján a vitássá tett vagy megsértett jogról - törvényben szabályozott eljárás során - kötelező erővel dönt" [53/1991. (X. 31.) AB határozat]. "A hatalommegosztás elvéből következik a bíróságnak az Alkotmány 45. § (1) bekezdésében meghatározott igazságszolgáltatási monopóliuma, amely végső soron az egyedi

ügyekben, a 46. § (1) bekezdésében rögzített ítélkezési tevékenység kizárólagosságában ölt testet" [62/2006. (XI. 23.) AB határozat, ABH 2006, 713.]" (11/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [24])
"A bírói hatalmi ág önálló jogszabály-értelmező tevékenységének jelentőségét hangsúlyozta az Alkotmánybíróság a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatban is, a hatalommegosztás szempontjából. E döntés többek között rámutatott: "[a] jogalkalmazás egységességének biztosítása érdekében többféle alkotmányos megoldás lehetséges az igazságszolgáltatás rendszerén belül. Önmagában azzal a ténnyel nem sérül a jogalkotói hatalom, benne a törvényhozói hatalmi ág alkotmányos jogköre, hogy a bírói hatalom a jogszabályoknak egységesen alkalmazandó tartalmat ad. A "bírói jogalkotás", amíg az kizárólag a jogszabályok értelmezésén alapul (amíg a bírói-ítélkezési hatalom nem veszi át alapvetően és közvetlenül a jogalkotás funkcióját), nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével. (ABH 2004, 551, 571.)" (11/2015. (V. 14.) AB határozat, Indokolás [27])

Álláspontunk szerint a Kúria támadott végzésében a másodfokú bíróság számára adott utasítása, valamint a végzésben hivatkozott, a Kúria alaptörvény ellenes gyakorlatát igazolni kívánó Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésben foglalt rendelkezések túllépik a jogértelmezés kereteit, a Kúria alaptörvény ellenesen, a felszámoló fellebbezési jogának kiüresítésére vonatkozóan, a bíróságok jogalkalmazására nézve kötelező normát alkotott.

XXIV. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részreahlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.

Az Alaptörvény szabályozza a tisztességes eljáráshoz való jogot. Az alapjog az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozatában ismert értelmezése szerint magában foglalja a **bírósághoz fordulás jogát**, az eljárások során érvényesülő fegyverek egyenlőségének a jogát mind büntető, mind polgári perekben, az igazságos tárgyalás lefolytatásának az igényét.

Álláspontunk szerint, mely álláspontot is a Debreceni Ítéltábla is képvisel, a jogbiztonság követelménye sérül azzal, hogy a Kúra tételes jogszabályi rendelkezés nélkül elvonja a fellebbviteli bíróság jogkörét, nem biztosítja számára a **támadott döntés megváltoztatásához (reformatórius döntés) vagy hatályon kívül helyezésének (kasszációs döntés) a lehetőségét.**

Ezek a követelmények a határozatban foglaltak alapján nem egyszerűen a bíróságtól és az eljárástól megkövetelt tulajdonságok, hanem az idézett alkotmányi rendelkezésben foglalt követelményeken túl a többi garanciájának teljesedését is átfogja:

„A »fair trial« olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.”

Az Alkotmánybíróság esetjoga alapján az Alaptörvény nem csupán a tisztességes eljárás lefolytatásának eljárési garanciáit határozza meg, hanem magában foglalja magát a bírósághoz fordulás jogát is [44/1991. (VIII. 28.) AB határozat, 9/1992. (I. 30.) AB határozat, 57/1993. (X. 22.) AB határozat].

Álláspontunk szerint sérül a felszámoló bírósághoz forduláshoz való joga abban az esetben, ha a Kúria jogértelmezése miatt másodfokú bíróság a jogszabálysértő elsőfokú döntést teljeskörűen nem változtathatja meg.

Az Alkotmánybíróság már a 3/1994. (I. 21.) AB határozatában is kimondta, hogy az állam kötelessége, hogy a jogviták elbírálására bírói utat biztosítson. Mindazonáltal ezek a jogok például az élethez vagy emberi méltósághoz viszonyítottan nem abszolútak, azaz bizonyos értelemben korlátozhatók. Ugyanakkor a szükségesség nem az alapjog egészének vetületén jelenik meg, hanem az Alkotmánybíróság által kialakított értelmezés alapján a tisztességes tárgyalás fogalmán belül alakítandó ki olyan ismérvszisztem, amely annak tartalmát adja, s csak ezen belül értékelhető bizonyos korlátozások szükséges és arányos volta.

Az alapvető jogok tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

Az államnak pedig ez a kötelessége nem merül ki abban, hogy biztosítania kell az érvényesítéshez szükséges feltételeket, szükséges ehhez az is, hogy a bírósághoz fordulást valóban lehetővé tegye.

Az alapjog korlátozását tehát az igényérvényesítés során kialakult ismérvszisztem alapján, a bírósághoz fordulás első pillanatától kell vizsgálni: a keresetlevél megvizsgálása az első lépés, majd a tárgyalás kitűzése, a tárgyalás megtartása, a felek egyenjogúságának a kifejezésre juttatása, kölcsönös meghallgatása, bizonyítási eljárás lefolytatása, döntéshozatal, kihirdetés.

Ezeket a mozzanatokat kell önállóan, az eljárás egészében vizsgálni ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy az eljárás tisztességes-e, illetve azt, hogy a korlátozás indokolt-e.

Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

Az alapjog korlátozás formai követelménye, hogy **az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapíthatja meg.** Ezt a követelményt tartalmazta az Alaptörvény.

Ami az alapjog-korlátozás tartalmi feltételeit illeti, az Alaptörvény az Alkotmánybíróság általános alapjogi tesztre vonatkozó gyakorlatát foglalta normaszövegbe, azaz az alapjogok a „feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan” korlátozhatók. Mindemelllett az Alaptörvény meghatározza a szükségességi okokat is: **alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme miatt válhat szükségessé az alapjog-korlátozás.** A korlátozás az alapjog lényeges tartalmát nem érintheti.

A korlátozható jogokra irányadó egységes szabály szerint tehát az alapjog-korlátozás akkor alkotmányos, ha szükséges, ha alkalmas és ha arányos.

Szükségessé válhat az alapjog-korlátozás más alapvető jog érvényesülése vagy alkotmányos érték védelme érdekében. Az alkalmasság azt jelenti, hogy az adott alapjog-jogkorlátozás alkalmas a cél elérésére, és a cél csak így, alapjog-korlátozással érhető el. Az arányossági kritérium szerint pedig az alapjog-korlátozás nagyságának arányban kell állni az elérni kívánt céllal. Ha ez a három feltétel együtt teljesül, akkor az alapjog-korlátozás az Alaptörvény keretei között marad.

Álláspontunk szerint a Kúria a Cstv. értelmezésével nem korlátozhatja a felszámoló a Cstv. 27/A. § (10) bekezdése szerinti fellebbezési jogát és a jogszabálysértő elsőfokú határozat

megváltoztatásához, megsemmisítéséhez való jogát, hiszen alapjogot korlátozni csak törvénnyel lehet.

A fentiekben túl álláspontunk szerint a Kúria jogértelmezésével kialakított alapjog korlátozása se nem szükséges, se nem alkalmas és se nem arányos.

A Kúria indoklásában a hitelezői érdekek védelme miatt nem látja megoldhatónak, elfogadhatónak azt, hogy a másodfokú bíróság visszahelyezze a tisztségébe a jogszabálysértően felmentett felszámolót.

Álláspontunk szerint a Kúria indoklása teljes mértékben tévés, hiszen a hitelezők érdekei az korábbi felszámoló tisztségébe történő visszahelyezésével nem sérülnének, sőt, kifejezetten érdekükben állna, ha a korábbi – több éven érdekükben eljáró – az adós gazdasági helyzetét jól ismerő, a hitelezők által is már ismert felszámoló látná el továbbra is a feladatát.

Álláspontunk szerint a Kúria tévesen helyezi ellentétes oldalra a korábbi, felmentett felszámolót, valamint a hitelezőket.

A felszámolási eljárás során a hitelezők is nagyobb védelmet nyújtana, ha a korábbi, felmentett felszámoló – a fellebbezési eljárás, rövid átmenetinek tekinthető időszakát követően – visszakerülne tisztségébe, hiszen a korábbi felszámoló a hitelezőkkel már egyeztetett, közösen kialakították a hitelezők érdekeit is szolgáló álláspontokat, mely tárgyalási sorozat során az új felszámoló akár eltérő álláspontot is képviselhet, mely nem erősíti sem a gazdasági életben elvárható kiszámíthatóságot.

A korábbi, jogszerűtlenül felmentett felszámoló, valamint a hitelezők között nem áll fenn érdekellentét.

A felszámoló felmentése jogszerűtlenül történik, abban az esetben az új felszámoló szervezet kijelölését nem lehet jogszabályszerűnek tekinteni, hiszen az egy jogszabálysértő döntésen alapul.

Álláspontunk szerint a gazdasági érdekellentét kizárólag az korábbi jogszerűtlenül felmentett felszámoló és az jogszerűtlenül kinevezett felszámoló szervezet között állhat fenn.

A felszámolót a felszámolást elrendelő bíróság jelöli ki, így a felszámoló megbízója az állam, az állam a megbízást azonban (elsődlegesen) a hitelezők érdekében adja ki.

A felszámolás, mint az adós jogutód nélküli megszüntetésére irányuló eljárás során a felszámoló az (állami akaratot kifejező) bíróság „teljesítési segédje”, aki biztosítja a felszámolást befejező határozat meghozatalának a feltételeit azzal, hogy a kijelölést kizárólag a Cstv. meghatározott esetekben utasíthatja vissza.

A felszámolót kijelölő végzés olyan egyoldalú, a bíróság, mint hatóság által gyakorolt kötelemalapító akaratnyilatkozat, amelynek a felszámoló a felszámolói névjegyzékbe való felvétellel előzetesen alávetette magát.

A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény 198. § (3) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:2. § (3) bekezdése alapján a törvényes jogkörében eljáró bíróság egyoldalú akaratnyilatkozatára a szerződések szabályait rendeli alkalmazni, így a gondos és szakszerű ügyvitelre köteles felszámoló és az állam jogviszonyára a megbízás szabályai az irányadóak, a kijelöléssel quasi kontraktus jön létre.

A felszámoló tehát az őt kirendelő állam megbízottja, megbízási szerződés alapján jár el külön írásba foglalt szerződés nélkül.

A felszámoló egy szigorú feltételrendszer szerint nyilvántartásba vett potenciális megbízott, aki a megbízója érdekében, annak költségére, díjérdekelt és legfeljebb saját működési készkiadásait kockáztatva végzi teljes anyagi felelősség mellett sajátos szaktudást igénylő feladatát, egy vagyonvesztett társaság forgalomból való kivezetését.

Ptk. 198. § (1) A szerződésből kötelezettség keletkezik a szolgáltatás teljesítésére és jogosultság a szolgáltatás követelésére.

(2) Jogszabály szerződés kötését kötelezővé teheti.

(3) *Szolgáltatásra irányuló kötelezettség és jogosultság jogszabályból vagy hatósági rendelkezésből szerződéskötés nélkül is keletkezhet, ha a jogszabály vagy a törvényes jogkörében eljáró hatóság így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást kellő pontossággal meghatározza. Ebben az esetben - jogszabály vagy hatóság eltérő rendelkezése hiányában - a szerződésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.*

Az új Ptk. 6:2. § [Kötelemkeletkeztető tények]

(1) Kötelem keletkezhet különösen szerződésből, károkozásból, személyiségi, dologi vagy más jog megsértéséből, egyoldalú jognyilatkozatból, értékpapírból, jogalap nélküli gazdagodásból, megbízás nélküli ügyvitelből és utaló magatartásból.

(2) Egyoldalú jognyilatkozatból jogszabályban meghatározott esetekben keletkezik kötelem. Ezekre a kötelmekre a kötelmek közös és a szerződés általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(3) *Kötelem jogszabályból, bírósági vagy hatósági határozatból akkor keletkezik, ha a jogszabály, a bírósági vagy a hatósági határozat így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást meghatározza. Ezekre a kötelmekre a kötelmek közös és a szerződés általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.*

Abban az esetben, amikor az elsőfokú bíróság jogszabálysértő módon felmenti a törvényesen eljáró felszámolót, akkor a kijelölő bíróság és közte lévő jogviszonyt is megsérti.

A bíróságokra is vonatkozik, hogy polgári viszonyaikban az adott helyzetben elvárható módon járjanak el.

Álláspontunk szerint a bíróságokra is vonatkozik az a követelmény, hogy eljárásuk során jogaikat elvárható módon gyakorolják, az okozott jogsérelmet helyreállítsák.

A Kúria értelmezése teret enged az elsőfokú bíróságok számára, hogy kontroll nélkül felmentsék a felszámolót, hiszen a fellebbviteli bíróság nem változtathatja meg érdemben döntésüket.

A Kúria jogértelmezése alapján az elsőfokú bíróságok a kialakuló jogsértő gyakorlat a joggal való visszaélés intézményesített formája lenne, hiszen a jogszerűtlenül felmentett felszámoló jogainak és törvényes érdekeinek csorbítására és az új jogszerűtlenül kijelölt felszámoló számára illetéktelen előnyök szerzésére vezetne.

A jogszabálysértően kinevezett új felszámoló, figyelemmel arra, hogy megbízása jogszabálysértő határozaton alapul – annak ellenére, hogy a kijelöléséért felelőssé nem tehető – ezen érvénytelen bírósági határozatra jogosultságot nem alapíthat.

Álláspontunk szerint a Kúria jogértelmezése visszaélésekre is lehetőséget teremt, hiszen a hitelezők alaptalan, de folyamatos kifogásolási eljárások kezdeményezésével végérvényesen elmozdíthatják a jogszerűen eljáró felszámolót.

A Kúria álláspontjával ellentétben álláspontunk szerint a jogszerűtlenül kijelölt felszámoló érdekei nem élvezhetnek védelmet a jogszerűtlenül felmentett felszámolóval szemben.

Különösen aggályosnak tartjuk, hogy a Kúria indokolása során az új felszámoló kijelölése kapcsán teljes mértékben figyelmen kívül hagyja a jogszerűség követelményét a Cstv. szabályait az alkotmányos elveket, eljárási garanciákat figyelmen kívül hagyva értelmezi.

Az Alaptörvény értelmében a bíróságok alkotmányos feladata a jogviták eldöntése, **jogsérelmek orvoslása**, a bűncselekmények elkövetőinek felelősségre vonása.

Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Álláspontunkat támasztja alá a Nemzetgazdasági Minisztérium, mint Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatósága álláspontja is.

A Nemzetgazdasági Minisztérium, mint Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatósága FNVH/8768-27/2016-NFM nyilatkozata a következőket tartalmazza:

„A Cstv. 27/A. § (7) bekezdésében határozza meg a törvény a felszámolónak a bíróság általi felmentését megalapozó esetköröket. A jogszabályhely rendelkezése szerint a felmentő végzésben (azaz a felmentéssel egyidejűleg) a bíróság az új felszámolót is kirendeli. A felszámolási eljárások mielőbbi befejezhetősége és így a hitelezői érdekek védelme érdekében a jogalkotó a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében a felszámolót felmentő és új felszámolót kirendelő végzést fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánította.

A jogszabályszóveg tehát egyértelműen tükrözi azt a jogalkotói elvárást, hogy a felmentést megalapozó magatartást elkövető felszámoló ne járjon el – még jogorvoslati eljárás folyamatban léte alatt sem – a jogszabálysértő magatartással érintett ügyben. Természetesen amennyiben a másodfokú bíróság a felmentő határozatot hatályon kívül helyezi – tekintettel arra, hogy az új felszámoló kirendelését is e határozat tartalmazza és annak oka kizárólagosan a korábbi felszámoló felmentése volt – biztosítani kell a korábban felmentett felszámoló „visszahelyezhetőségét”.

A jogbiztonság szempontjából kifejezetten aggályosnak tartjuk, hogy a Kúria jogértelmezése teljesen ellentétes az alsóbb bírói fórumok, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium értelmezésével.

Álláspontunk szerint a Kúria kialakult álláspontja, valamint a jelen ügyben hozott Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzése sérti az Alaptörvényben biztosított jogorvoslatihoz való jogot.

A jogállamiság szorosan összefügg a jogbiztonság követelményével. A jogbiztonságról szövegszerűen az Alaptörvény nem szól, e követelmény azonban a jogállamiság immanens tartalma. Álláspontunk szerint felszámoló felmentése, valamint tisztségébe történő visszahelyezése nem alapulhat azon, hogy egyes bíróságok milyen tartalommal értelmezik a Cstv. 27/A. § (10) bekezdését, mert az a jogbiztonság követelményét sérti.

A fentiekén túl a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzése sérti a vállalkozás szabadságát, azáltal hogy illetéktelen gazdasági előnyt biztosít a jogszabálysértő módon kinevezett új felszámoló számára.

M) cikk

(1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.

Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésébe foglalt, az Alaptörvény által deklarált követelmény, amely szerint Magyarország biztosítja a gazdasági verseny feltételeit.

Az Alaptörvény az államra azt a kötelezettséget rója, hogy biztosítsa a gazdasági verseny feltételeit a szükséges jogi környezet megteremtésével. A versenyt sértő magatartások, illetve cselekmények kapcsán egyetlen tényezőt említ külön is az Alaptörvény, nevezetesen az erőfölénnyel való visszaélést, amellyel szemben feltétlenül fellép Magyarország.

A verseny sérelmét azonban előidézhetik más cselekmények is, így például a kartellcselekmények, a monopóliumok kialakulása, a hírnévrontás, vagy akár bizonyos állami támogatások.

Álláspontunk szerint a felszámoló szervezetek közötti verseny sérelmét idézi elő a Kúria jogértelmezése, hiszen a jogszerűtlenül kijelölt új felszámoló gazdasági előnyre tesz szert a jogszerűen kijelölt de megalapozatlan bírói döntés következtében felmentett felszámolóval szemben.

A felszámoló szervezeteknek a jelentős összegeket kell a felszámolási eljárásokra fordítaniuk – felszámoló díjazása, munkaszervezet fenntartásának költségei, iroda és telephelyek fenntartásának költségei, stb. – mely költségek a legtöbb esetben csak a felszámolás lezárásakor térülnek meg, vagy akkor sem, ha a bíróság szerint a kiadások indokolatlanok voltak, szemben a végrehajtási eljárásokra jellemző „költségek megelőlegezésének” intézményével.

A felszámolói piac speciális jellege, a minden területre kiterjedő összeférhetlenségi szabályok, valamint a kijelölések sorsolós „szerencse” jelleg miatt a felszámolónál folyamatban lévő ügyek a felszámolási piacon jelentős értéket képviselnek, az ezekben történő jogszerűtlen beavatkozás a felszámoló szervezetek likviditását veszélyezteti.

Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése a következőket tartalmazza:

A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.

Jelen alkotmányjogi panaszban kifejtettek alapvető jogok és azok védelme gazdasági társaságokat is megilletnek, azok megsértése esetén védelemért az Alkotmánybírósághoz fordulhatnak.

Jelen panasz vizsgálata során fontos szempontnak tartjuk továbbá azt, hogy jelen ügyben támadott Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzés a Kúria állandó gyakorlatán alapul, mely ellentétben áll az alsóbb bíróságok, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium jogértelmezésével.

Álláspontunk szerint jogértelmezés helyett konkrét jogszabályi előírásokra lenne szükség a fenti kérdések egyértelmű megválaszolásához, hiszen a Cstv. rendelkezései a norma címzettjei számára nem egyértelműek, többféle értelmezés is levezethető belőlük.

5. Annak bemutatása, hogy az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva:

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/4. számú végzésével szemben rendes jogorvoslat nincs biztosítva, valamint a Pp. 271. § (1) e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak sem.

A Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.303/2016/5 számú végzésével szemben rendes jogorvoslat nincs biztosítva számunkra.

6. Nyilatkozat arról, hogy az ügyben van-e folyamatban felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt, illetve arról, hogy kezdeményeztek-e perújítást (jogorvoslat a törvényesség érdekében) az ügyben:

Tájékoztatjuk a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az ügyben a Kúria előtt felülvizsgálati eljárást nincs folyamatban, valamint nem kezdeményeztünk perújítást sem.

Kelt: 2016. november 9.

Indítványozó képviselőjében:

Dr. Fodor Ákos Ügyvédi Iroda
Dr. Fodor Ákos ügyvéd
Jogi képviselő aláírása

Mellékletek:

1. Ügyvédi meghatalmazás vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, abban az esetben, amennyiben az indítványozó jogi képviselővel jár el
2. Nyilatkozat az indítvány és a személyes adatok nyilvánosságra hozhatóságáról
3. Érintettséget alátámasztó dokumentumok

- Miskolci Törvényszék 8.Fpk.05-2014-000051/34 számú végzés
- Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30/530/2015/2. és Fpkf.III.30/530/2015/5. számú végzése
- Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.037/2016/14. számú végzése
- Debreceni Ítéltábla Fpkf.III.30.303/2016/5 számú végzése
- Nemzetgazdasági Minisztérium, mint Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatósága FNVH/8768-27/2016-NFM